

- Bruk gode passord – jo lengre jo bedre.
- Vi anbefaler sterkt å aktivere to-faktor autentisering (MFA) der det er mulig. Dette er et enkelt og effektivt tiltak for å minimere risikoen for at utenforstående får tilgang til din konto og informasjon.
- Aktiver mulighet for fjernsletting av PC og mobil, slik at denne kan tømmes raskt dersom enheter blir mistet eller blir borte.

Under reisen

Vurder bruken av nettverk

Bluetooth og wifi bør være avslått når de ikke brukes. Åpne gjestenettverk er ofte dårlig sikret og bør derfor helst unngås når det er mulig. Dersom du har mulighet til å benytte 4G/5G nettverk istedenfor et åpent gjestenettverk vil det være et bedre sikkerhetsmessig valg. Grunnen til dette er at 4G-trafikken er kryptert mellom telefonen og basestasjonen.

Så lenge du er tilkoblet et nettverk som ikke er bedriftens eget, bør du bruke en VPN-tilkobling, dersom det er tilgjengelig og mulig å benytte der du befinner deg. Ved bruk av VPN vil all internett-trafikk være kryptert.

Dersom du av ulike årsaker er nødt til å ta i bruk et åpent nettverk, bør du i utgangspunktet legge til grunn at andre kan se hva du gjør. Du bør derfor unngå å logge på tjenester som inneholder viktig og sensitiv informasjon.

Bevissthet rundt tilkobling av enheter

Vær varsom med å koble til andre enheter til PCen/mobilen din, slik som minnepinner og printere, da disse potensielt kan inneholde skadelig programvare. Vær også forsiktig med å koble enheter til ladestasjoner da disse potensielt kan være tuklet med. Bruk derfor gjerne ordinær lader tilkoblet stikkontakt så langt det lar seg gjøre. Ha god kontroll på enhetene dine.

Unngå å la pc, mobil eller nettbrett ligge ubevoktet.

Når du kommer hjem

- Vær kritisk til ukjente e-poster/sikkerhetsvarsler.
- Om du har opplevd noe mistenkelig under reisen og er redd for at passord har kommet på avveie, anbefaler vi at du bytter disse.

Til slutt ønsker vi å understreke at det viktigste sikkerhetstiltaket er at du som bruker er bevisst på risikoen du er eksponert for og tar forholdsmessige forhåndsregler:

- Ikke trykk på linker du ikke vet hva er eller vedlegg fra ukjente.
- Ikke surf på tvilsomme nettsider.
- Ikke oppgi personlig informasjon til hvem som helst.
- Bruk to-faktor på alle kontoer og bruk gode og unike passord på alle brukerkontoene du har.

Frykten for inflasjonen

Da jeg vokste opp på 1970-tallet, skjedde det noe med en styrke som menneskeheten aldri hadde opplevd før – en global inflasjonsbølge som tilsynelatende ikke lot seg temme, skyllet over verden. Inflasjonen i det tiåret var mer for en langvarig storm å regne, enn bare et forbigående uvær.

Samfunnsøkonom
Jan Ludvig Andreassen
Sjeføkonom i Eika Gruppen

Det var først med omleggingen av pengepolitikken i 1980, da den amerikanske sentralbanken satte renta så høyt at økonomien fikk en dyp og seig lavkonjunktur, at man fikk bukt med den trøblete inflasjonen.

Stor smerte – stående applaus

Den økonomiske smerten var stor da rentene skjøt i været, men det betød ikke at den stramme pengepolitikken var upopulær. Da den økonomiske krisen var som verst, talte den amerikanske sentralbanksjefen Paul Volcker på en konferanse for boligbyggere. Dette var rentefølsomme bedrifter som var hardt rammet av det økonomiske tilbakeslaget som sentralbanken hadde forårsaket. Han forklarte at det å knekke inflasjonen var nødvendig, men dessverre kun mulig gjennom en smer-

tefull hestekur med høye renter, mange konkurser og midlertidig ubehagelig stor arbeidsledighet. – Kan dere støtte meg slik at vi blir kvitt inflasjonsåket en gang for alle? – spurte han retorisk. Forsamlingen reiste seg, og ga ham stående applaus!

Hva er det som er så ille med inflasjonen?

Det er mye moralisme ute og går. Folk flest synes fortsatt at du skal ha lønn for innsats, ikke ved at eiendommer og andre investeringer skyter i været bare

fordi det trykkes for mye penger. Verdien av dine sparepenger på vanlige bankkontoer forvitrer hvis inflasjonen holder seg høy. Det er liksom en menneskerett å kunne sette penger til side og få god avkastning – uten å ta risiko.

Mer bekymringsfullt er det hvis inflasjonen blir et særnorsk fenomen. Da kan investorer miste troen på at krona vår vil holde seg stabil. Frykten for kursfall blir fort en selvoppfylgende profeti, etter hvert som alle kloke hoder veksler om sine kroner til annen valuta.

Kanskje det meste bekymringsfulle med disse inflasjonsbølgene er at folk ikke helt vet hva slags priser som vil rå i morgen. Når inflasjonen er høy, er den som oftest også svært ustabil.

Hamstrer og spekulerer

Noen vil reagere på høy og ustabil inflasjon ved å hamstre varer. Andre spekulerer i svingende priser på både varer og eiendommer. Man distraheres fra produksjon og daglige gjøremål. Inflasjonen kan få mange ellers kloke mennesker til å gjøre mye dumt, som for eksempel å spekulere i kryptovalutaer, kjøpe frimerker til ågerpris, og låne for mye opp til forbruk i troen på at realverdien av gjelda spises opp av prisveksten.

Ødelegger tilliten til penger

I siste instans er det fare for at tilliten til selve pengesystemet – til at penger har verdi – ødelegges. Den samme type tillit som Volcker møysommelig prøvde å bygge opp igjen, etter at ukontrollerte utbrudd av prisvekst på 1970-tallet ødela så mye av verdenssamfunnets tillit til den en gang så allmektige amerikanske dollar.

Kan det skje igjen?

I dag er det få tegn til at investorer vil miste tilliten til sentralbankpenger. Kryptomarkedene har kollapset og den amerikanske dollar er sterk. Mer grunnleggende er det verdt å huske at mange av de prisøkningene vi nå ser, har kommet som følge av krig og pandemi. Flaskehals i produksjonen oppstår, og folk hamstrer det de frykter

Den amerikanske sentralbanken måtte i 1980 sette renta så høyt at økonomien fikk en dyp og seig lavkonjunktur for å ta knekken på den store inflasjonsbølgen som hadde bygd seg opp i årene før.

det blir mangel på. Etter hvert som verden normaliseres igjen, vil produksjonen løfte seg og folk tømme sine lagre. Både økt tilbud og en periode med redusert etterspørsel som følge av slik lagertømming kan gi voldsomme prisfall på mangt og meget.

Mer kresne arbeidstagere

På litt sikt er mangelen på arbeidskraft antagelig vår største inflasjonsfare. Arbeidstagerne er i dag mer kresne enn før. Klarer ikke din bedrift å oppmuntre og stimulere dine ansatte, ligger du dårlig an.

Politikere i alle regnbuens farger ønsker seg i dag mer vareproduksjon og eksport, noe de bruker ti-talls milliarder av kroner på å stimulere til hvert eneste år. Det skjer samtidig som vi allerede mangler fagfolk i de fleste industrigrener. Det er ikke klokt å øke mangelen på arbeidskraft nå. Koko-politikk kalles slikt.

Mer arbeidsinnvandring – færre flaskehals

Det som derimot ville være en klok næringspolitikk, var å lette på arbeidsinnvandringen. Det ville hjelpe på dagens problemer med mangel på arbeidskraft i mange næringer, og bidra til å hjelpe våre barn og barnebarn til å få mulighet til mer fritid, uten at inflasjonen ble problematisk. Jo flere utlendinger som kommer hit til lands – kun for å jobbe – desto færre flaskehals vil vi ha i produksjonen.